
Θρησκευτική Αγωγή:
Σύγχρονες
Προσεγγίσεις
Διδασκαλίας και
Μάθησης

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.)** σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο **«Θρησκευτική Αγωγή: Σύγχρονες Προσεγγίσεις Διδασκαλίας και Μάθησης»**.

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων οδήγησε το **Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (E-Learning)** του Ε.Κ.Π.Α. στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: **«Θρησκευτική Αγωγή: Σύγχρονες Προσεγγίσεις Διδασκαλίας και Μάθησης»**, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σκοπός του προγράμματος είναι να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι συστηματικές γνώσεις για τις σύγχρονες κατευθύνσεις και τις παιδευτικές δυνατότητες της Θρησκευτικής Αγωγής. Παρουσιάζονται σύγχρονες πτυχές της Θρησκευτικής Αγωγής, σε ό, τι αφορά τη διδασκαλία και μάθηση, όπως αυτές απαντούν σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι εκπαιδευόμενοι, ταυτόχρονα, θα διδαχθούν συγκεκριμένες και εφαρμόσιμες διδακτικές στρατηγικές και μέσα διδασκαλίας της Θρησκευτικής Αγωγής, με σκοπό την εφαρμογή τους σε διαφορετικά μαθησιακά περιβάλλοντα. Εκτός από τις διδακτικές δραστηριότητες που είναι δυνατόν να εφαρμοστούν από όποιους ασχολούνται ευρύτερα με το θέμα της Θρησκευτικής Αγωγής, παρουσιάζονται και διδακτικές παρεμβάσεις κατάλληλες για τους εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όπως επίσης και για τους καθηγητές.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το συγκεκριμένο πρόγραμμα για τους **αποφοίτους παιδαγωγικών/καθηγητικών τμημάτων**, αφού σύμφωνα με το Νόμο 4589, ΦΕΚ Α' 13, της 29ης Ιανουαρίου 2019, άρθρο 57, εδάφιο α.ι («Κριτήρια αξιολογικού πίνακα εκπαιδευτικών Γενικής Εκπαίδευσης»), μοριοδοτούνται με δύο μονάδες [«επιμόρφωση Α.Ε.Ι. ή άλλου φορέα του δημόσιου τομέα που εποπτεύεται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και

Θρησκευμάτων, διάρκειας τουλάχιστον τριακοσίων (300) ωρών που πραγματοποιήθηκε σε χρονικό διάστημα τουλάχιστον επτά (7) μηνών: δύο (2) μονάδες»].

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλλουν:

- ▶ **απόφοιτοι Πανεπιστημίου/ ΤΕΙ της ημεδαπής και της αλλοδαπής**

Ειδικότερα το πρόγραμμα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε στελέχη της εκπαίδευσης, σε καθηγητές που ασχολούνται ευρύτερα με το θέμα της Θρησκευτικής Αγωγής.

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας:

<https://elearningekpa.gr/>

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών
- ▶ Πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της ημεδαπής ή της αλλοδαπής

5. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «αυτονομία», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ αξιολόγησης. Τα τεστ μπορεί να περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή υπλόαδ, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του. Η θεματική ενότητα μπορεί να συνοδεύεται από τελική εργασία, η οποία διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση της θεματικής ενότητας) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Παράλληλα, παρέχεται **πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη** δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης ή την τελική εργασία.

6. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε θεματικής ενότητας προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση που η συνολική βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

7. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την **επιτυχή ολοκλήρωση** του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης**

Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εξουσιοδοτημένο στέλεχος του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ, επικοινωνεί τηλεφωνικά με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά.

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων**

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Αναλυτική περιγραφή των παραπάνω υπάρχει στον Κανονισμό Σπουδών:

<https://elearningekpa.gr/regulation>

8. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος.

Στη συγγραφική ομάδα του προγράμματος είναι οι:

Δεσπότης Σωτήριος, Καθηγητής Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας, Θεολογική Σχολή ΕΚΠΑ

Μιχάλης Μαριόρας, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, ΕΚΠΑ

Παναγιωτόπουλος Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, ΕΚΠΑ

Ράντζου Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Θεολογίας ΑΠΘ

Στογιαννίδης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας ΑΠΘ

Πεπές Ευάγγελος, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Ποιμαντικής & Κοινωνικής Θεολογίας Α.Π.Θ.

Κογκούλη Πελαγία, Δρ., Καθηγήτρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Εντεταλμένη Διδάσκουσα στο ΦΠΨ, ΕΚΠΑ

9. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΥΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης περιλαμβάνει **9 θεματικές ενότητες (μαθήματα)**.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Μάθημα - Η Θρησκευτική Αγωγή στον 21ο Αιώνα

Διδακτική Ενότητα 1: Η Χριστιανική Αγωγή στον 21ο Αιώνα: Προκλήσεις και Προοπτικές

Διδακτική Ενότητα 2: Η Ευρωπαϊκή Διάσταση του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Διδακτική Ενότητα 3: Το Μάθημα των Θρησκευτικών στις Χώρες της Ευρώπης

Διδακτική Ενότητα 4: Το Μάθημα των Θρησκευτικών στην Ελλάδα

Μάθημα - Παιδαγωγική Θεωρία και Διδασκαλία του Μαθήματος των
Θρησκευτικών: Προοπτικές Συνάντησης

**Διδακτική Ενότητα 1: Η Παιδεία ως Ανάπτυξη της Τριμερούς Υπαρξιακής
Αναφοράς του Ανθρώπου - Η Παιδαγωγική Θεωρία του Hans-Jürgen Fraas**

**Διδακτική Ενότητα 2: Η Παιδεία ως Ανάπτυξη της Κριτικής Ικανότητας με τη
Βοήθεια ενός Ορίζοντα Προσανατολισμού**

Διδακτική Ενότητα 3: Η Παιδαγωγική Θεωρία του Karl Ernst Nirkow

**Διδακτική Ενότητα 4: Παιδεία και Προορισμός του Ανθρώπου - Η Παιδαγωγική
Θεωρία του Wolfhart Pannenberg**

Μάθημα - Διαπολιτισμική Διάσταση της Θρησκευτικής Αγωγής - Οι
Πρόσφυγες και Οι Μετανάστες στο Ελληνικό Σχολείο και οι
Παιδαγωγικές Προσδοκίες τους

Διδακτική Ενότητα 1: Εισαγωγικά

Διδακτική Ενότητα 2: Μοντέλα Εκπαίδευσης Αλλοδαπών Μαθητών στην Ευρώπη

**Διδακτική Ενότητα 3: Το Νομοθετικό Πλαίσιο για την Εκπαίδευση των Αλλοδαπών
Μαθητών στην Ελλάδα**

**Διδακτική Ενότητα 4: Ομαδοσυνεργατικότητα, Βιωματικότητα, Διαπολιτισμική
Εκπαίδευση και Σχολική Θρησκευτική Αγωγή**

Μάθημα - Εισαγωγή στα Βασικά Ζητήματα της Ιστορικής Εκπαίδευσης -
Διδασκαλία Συγκρουσιακών/Επίμαχων Θεμάτων από την Εκκλησιαστική
Ιστορία

**Διδακτική Ενότητα 1: Εισαγωγή στην Επιστημολογία της Ιστορίας και την
Ιστοριογραφία**

Διδακτική Ενότητα 2: Διδακτική της Ιστορίας και της Εκκλησιαστικής Ιστορίας

**Διδακτική Ενότητα 3: Ο Ορισμός, η Χρησιμότητα και τα Οφέλη Διδασκαλίας των
Συγκρουσιακών/ Επίμαχων Θεμάτων**

Διδακτική Ενότητα 4: Παιδαγωγικές Προϋποθέσεις για τη Διδασκαλία Συγκρουσιακών/ Επίμαχων Θεμάτων. Στρατηγικές Διδασκαλίας Συγκρουσιακών/ Επίμαχων Θεμάτων στην Εκκλησιαστική Ιστορία

Μάθημα - Η Ιστορική Έκφραση της Εκκλησιαστικής Εμπειρίας και Οι Παιδαγωγικές της Αναφορές

Διδακτική Ενότητα 1: Οι Αρχές της Ελληνοχριστιανικής Παράδοσης στην Παιδεία

Διδακτική Ενότητα 2: Χριστοκεντρική Εκκλησιολογία και Πατερική Παράδοση

Διδακτική Ενότητα 3: Η Αγιορειτική Παράδοση και η Αναζωογονητική της Σημασία

Διδακτική Ενότητα 4: Η Εικόνα ως Διδάσκαλος Αγράμματων

Μάθημα - Το Θρησκευολογικό Υπόβαθρο της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης

Διδακτική Ενότητα 1: Το Θρησκευολογικό Πρίσμα: Προϋποθέσεις και Παράμετροι της Προσέγγισης των Θρησκευτικά Διαφορετικών

Διδακτική Ενότητα 2: Ισλαμικό Πανόραμα: Ιστορία, Θεολογία, Σαρία, Θεσμοί, Κοινωνία

Διδακτική Ενότητα 3: Το Ισλάμ και η Εποχή μας: Ευρώπη και Ελλάδα

Διδακτική Ενότητα 4: Άλλες Θρησκείες και Θρησκευτικές Κινήσεις της Νέας Εποχής

Μάθημα - Αισθητική Εμπειρία και Μετασχηματίζουσα Μάθηση στο Μάθημα των Θρησκευτικών - Μουσειακή Εκπαίδευση και Διδασκαλία Του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Διδακτική Ενότητα 1: Εννοιολόγηση των Όρων Αισθητική και Αισθητική Εμπειρία. Η Θεωρία της Μετασχηματίζουσας Μάθησης και οι Εφαρμογές της

Διδακτική Ενότητα 2: Η Σύνδεση της Αισθητικής Εμπειρίας με τη Μετασχηματίζουσα Μάθηση. Ενδεικτικές Εφαρμογές στο Μάθημα των Θρησκευτικών

Διδακτική Ενότητα 3: Η Ιστορική και Εννοιολογική Εξέλιξη του Μουσείου.

Διδακτική της Τέχνης: Πώς “διαβάζω” ένα Έργο Τέχνης και μια Αγιογραφία

Διδακτική Ενότητα 4: Σχεδιασμός, Υλοποίηση και Αξιολόγηση Μουσειακών Προγραμμάτων. Εφαρμογή Μουσειακών Προγραμμάτων στο Μάθημα των Θρησκευτικών

Μάθημα - Η Παιδαγωγική Διάσταση της Βίβλου

Διδακτική Ενότητα 1: Βιβλικά Μοντέλα

Διδακτική Ενότητα 2: Βιβλικά Μοτίβα Ζωής και "Ψυχαγωγίας"

Διδακτική Ενότητα 3: "Ανοίγοντας" τα Βιβλία της Βίβλου τον 21οο αι.

Διδακτική Ενότητα 4: Ανιχνεύοντας τα Βήματα του Κυρίου Ιησού και του Παύλου

Μάθημα - Τεχνολογικά Υποστηριζόμενη Διδασκαλία και Μάθηση του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Διδακτική Ενότητα 1: Εισαγωγή στην Τεχνολογικά Υποστηριζόμενη Μάθηση

Διδακτική Ενότητα 2: Οι Τεχνολογίες του Ιστού 2.0 στη Διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Διδακτική Ενότητα 3: Σχεδιασμός Ανάπτυξης Ψηφιακού Περιβάλλοντος Μάθησης

Διδακτική Ενότητα 4: Τεχνολογικά Υποστηριζόμενα Διδακτικά Σενάρια του Μαθήματος των Θρησκευτικών